

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Socialistinė modernizacija Vidurio ir Rytų Europoje: atmintis ir aplinka	Istorija ir archeologija H 005	Istorijos	Naujosios istorijos, Istorijos teorijos ir kultūros istorijos
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos ir seminarai	2	konsultacijos	1
individualus	3	paskaitos ar seminaro parengimas	1,5

Viso: 7,5 kreditai

Dalyko anotacija
<p>Ne tik dėl geografinės padėties, bet ir dėl daugeliu atžvilgiu panašios istorinės patirties Lietuva priskiriama Vidurio-Rytų Europos kultūriniam arealui. Bendrus, specifinius tik šiam regionui bruožus ypač stipriai formavo pusę dvidešimtojo amžiaus trukęs susidūrimas su socializmo ideologijos pagimdytais politiniais režimais ir jų vykdytais socioekonominiais pertvarkymais, reprezentuojančiais socialistinės modernizacijos projektą. Šis sąlytis padarė didžiulį poveikį šio regiono visuomenės raidai ir žmonių sąmonei, tačiau akivaizdu, kad ne visose Vidurio-Rytų Europos valstybėse poveikis buvo vienodas. Nustatyti bendrumus ir kartu surasti skirtumų priežastis galima tik lyginant XX amžiuje kiekvienoje šalyje vykusius procesus. Dalyko metu analizuojama, kaip socialistinė modernizacija keitė laiko ir erdvės suvokimo/įprasminimo vektorius: šio regiono šalių atminties kultūras ir jų kultūrinį kraštovaizdį. Kitas nemažiau svarbus dalyko objektas – per ketvirtį amžiaus po komunistinių režimų žlugimo susiformavę gyvenimo socialistinėje sistemoje atminties pavaldai ir santykio su materialiu socialistinės modernizacijos palikimu būdai. Seminarų metu aptariamos skirtingos atminties kultūrų apraiškos (didžiųjų politinės istorijos naratyvų konstravimas, herojų kultas, religinės atminties vietos, miestai ir vizualinė aplinka kaip multikultūrinės atminties vietos) bei jas generuojantys veiksniai (atminties politika, skirtingų atminties kultūrų konfliktai, socialinių veikėjų konkurencija atminties kultūros lauke). Taip pat nagrinėjami kultūrinio kraštovaizdžio kaitos generatoriai, susiję su socialistinės modernizacijos procesais: regioniniai industrializacijos ir urbanizacijos, miestų planavimo, gyvenamosios architektūros ypatumai. Geografiškai dalykas apima ne tik Sovietų Sąjungos satelitų blokui priklausiusias Vidurio ir Rytų Europos valstybes, bet ir Sovietų Sąjungos aneksuotas Baltijos šalis.</p> <p>Dalykas yra integruotas su analogišku Istorijos magistro studijų programos dalyku (6 kred.). Doktorantai papildomus 1,5 kredito jame gauna už magistrantams parengtą ir pravestą paskaitą arba seminarą, atitinkantį dalyko tematiką.</p>
Pagrindinė literatūra
<i>Drėmaitė Marija, Baltic Modernism. Architecture and Housing in Soviet Lithuania, Berlin: DOM publishers, 2017.</i>
Michael David-Fox, <i>Crossing borders: modernity, ideology, and culture in Russia and the Soviet Union</i> , University of Pittsburgh Press, 2015.
<i>Modernizmas tarp nostalgijos ir kritiškumo</i> , sud. M. Drėmaitė, J. Reklaitė, Vilnius: Vilniaus universitetas, Architektūros fondas, 2014. (internetinė prieiga prie teksto)
<i>Atminties daugiasluoksniškumas: miestas, valstybė, regionas</i> , sud. A. Nikžentaitis, Vilnius: LII, 2013.
<i>Memory and theory in Eastern Europe</i> , ed. by Uilleam Blacker, Alexandr Etkind, Julie Fedor, Palgrave Macmillan, 2013.
<i>Imagining the West in Eastern Europe and the Soviet Union</i> , ed. Gyorgy Peteri, University of Pittsburgh Press, 2010.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Arūnas Streikus	Dr.	<p><i>Minties kolektyvizacija: cenzūra sovietų Lietuvoje</i>, Vilnius: Vilniaus universitetas, Naujasis-židinys Aidai, 2018 (monografija).</p> <p>“Shifts in religiosity in the face of Soviet type urbanization: the case of Lithuania”, <i>Journal of Baltic Studies</i>, 2017, vol. 48, nr. 2, p. 235-249.</p> <p>“Political censorship in the Soviet West: a comparison of Lithuanian and Latvian cases”, <i>Cahiers du Monde russe</i>, 2019, vol. 60, nr. 4, p. 737-762.</p> <p>„Kas tildė modernizmą? Apie dailės lauko ypatumus Sovietiniuose Vakaruose“, <i>Acta Academiae Artium Vilnensis</i>, t. 95, 2019, p. 14-28.</p>
Marija Drėmaitė	Dr.	<p><i>Baltic Modernism. Architecture and Housing in Soviet Lithuania</i>, Berlin: DOM publishers, 2017. 319 p. ISBN 978-3-86922-470-1 (monografija)</p> <p>“The Exceptional Design of Large Housing Estates in the Baltic Countries”, In: <i>Housing Estates in the Baltic Countries: The Legacy of Central Planning in Estonia, Latvia and Lithuania (Series: The Urban Book Series) / eds. Daniel Baldwin Hess, Tiit Tammaru</i>, 2019, p. 71–93.</p> <p>“Baltic Mikroraions and Kolkhoz Settlements within the Soviet Architectural Award System”, <i>The Journal of Architecture</i>, vol. 24(no. 5), 2019, p. 655–675.</p> <p>“Migrant modernists: The making of national architects in Lithuania in the 1930s and their survival strategies in the 1950s”, <i>Journal of modern European history</i>, vol. 18(iss. 4), 2020, p. 415–427.</p>

Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje
2021 m. rugsėjo mėn. 28 d , protokolo Nr. 170000-KT-47

Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil.dr. Tamara Bairašauskaitė